

Julija Bernik

(10. 2. 1929–10. 8. 2014)

Ta zapis je poklon gospe, ki je imela zaradi svojega velikega srca bogato življenje in je zato bogatila tudi druge. Je spomin na iskrive besede, pomenljive življenjske misli, kramljanja, srečevanja in njena številna vprašanja, saj jo je vedno zanimalo vse. Je spomin na podobe, kako je urejena sedela na soncu pred svojim domom in brala, pomahala skozi kuhinjsko okno, se s snopom božičnih voščilnic podala do prvega poštnege nabiralnika ali z roko pozdravljala na cesti, ko je še vozila avto.

A najprej sem jo spoznala kot upokojeno učiteljico, ki je bila za namen občasne razstave v Slovenskem šolskem muzeju pripravljena pripovedovati svojo življenjsko zgodbo povojne učiteljice v slovenskem prostoru. V zvezek s terenskimi zapiski sem zabeležila: gospa Julija Bernik, rojena 10. februarja 1929, v Puštalu pri Škofji Loki; v družini s šestimi otroki.

Čeprav je leta njenega šolanja prekini- la 2. svetovna vojna in je meščansko šolo zaključila pri nemških učiteljicah, je bila njena želja, da postane učiteljica. Po končanem učiteljsku je bilo njeno prvo delovno mesto na enorazrednici v kraju Čadraže pri Beli Cerkvi na Dolenjskem, po dveh letih je bila premeščena v Brusnice, od tam pa v domače okolje, na Sveti Ožbolt. Ko so tu leta 1956 šolo zaprli, je odšla v osnovno šolo v Škofjo Loko, kjer je poučevala gorski razred otrok iz okoliških hribov.

Že pri delu z otroki na Dolenjskem si je želela, da bi poglobila svoje znanje s področja učne pomoči tistim otrokom, ki se težje učijo. Zato se je vpisala na študij

Julija Bernik. (foto: Matija Ovsenek)

defektologije na tedanji Višji pedagoški šoli v Ljubljani in ga uspešno zaključila. V šolskem letu 1959/60 je postala učiteljica na Pomožni šoli v Škofji Loki, danes Osnovna šola Jela Janežiča, in tu ostala do upokojitve (1985). Šola se je takrat razširila v dvoodelčno; sama je prevzela prvi in pripravljalni razred.

Hrepenela je po širini znanja in novem vedenju, ki je segalo prek meja njene stroke. Udeleževala se je različnih tečajev in zasebne odhode v Ameriko izkoristila za učenje tujega jezika. Čeprav je imela rada pedagoški poklic, je priznala, da ji je bilo delo le v razredu premalo, ni ji prinašalo osebne rasti. Iskala je še druga področja, kjer bi se preizkusila in delovala. Z novimi izzivi se je srečala, ko je leta 1965 postala ravnateljica. Skrbi za vodenje šole so ji zapolnjevale naslednjih dvajset let, vse do upokojitve.

V obdobju ravnateljavanja je zaključevala tudi izredni študij na Visoki defektološki šoli v Zagrebu, kjer si je pridobila naziv profesor defektolog.

Ker se je zavedala, da je za uspeh šole in njenih učencev pomembno sodelovanje učiteljev, staršev in zainteresirane širše javnosti, je bila med pobudniki za ustanovitev Občinskega društva za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam (danes Sožitje). Ob njegovi ustanovitvi (1968) je postala njegova podpredsednica. Koliko ji je društvo pomenilo, pove njen neizmeren ponos na plaketo, ki jo je prejela ob 40-letnici ustanovitve. Sicer o svojih dosežkih ni nikoli govorila, vsa priznanja je skrbno, a tiho pospravila v predal.

Morda sta jo prav ta skromnost in modrost vodili, da se kot učiteljica v novi družbeni stvarnosti povojnega časa nikoli ni izneverila svojim načelom. Zaradi svojega prepričanja in neodobravajočih pogledov na novo politiko je doživljala številne pritiske, predvsem s strani nadrejenih, ki so jo silili, naj vstopi v partijo, kar je bilo po njenih besedah grozno. Verjetno je prav na tovrstne težave merila že njena mama, saj nikoli ni bila zadovoljna, da se hči podaja na pot učiteljice. A Bernikova ni dopustila, da bi ji kdo ukazoval ali da bi komu podrejala svoje misli. Vztrajala je pri svojih odločitvah, njuni vodili pa sta ostajali strokovnost in skrb do njej zaupanih otrok.

Prav ti otroci in »njena« šola so ji prirasli k srcu. Uspehi učencev, da so dobili primerno službo, so bili tudi njeni uspehi. Celo kasneje, ko so bili njeni nekdanji učenci že vsak na svoji poti, jo je še vedno zanimalo, kje so in kako jim gre.

Tudi ko je bila upokojena, je prizadevno spremljala delo šole, razvoj stroke in učencev. Uživala je, ko je videla, da šola napreduje; veselila se je dozidave nove telovadnice. Prihajala je na vse prireditve, ki jih je šola organizirala za sodelavce ali širšo javnost. Njeno navdušenjem nad šolskim razvojem je dajalo pogum in vlivalo voljo tudi vsem sedanjim delavcem.

Poudarjala je pomen pedagoškega dela in šole, hkrati pa iskreno povedala, da je ni šole na svetu, ki bi lahko razpela tako širna obzorja in naučila toliko kot potovanja. Ta so bila njena strast in izkustveno učenje. Veselila se je odkrivanja sveta in spoznavanja ljudi.

Ker svojih otrok ni imela, je s seboj na potovanja z navdušenjem jemala neča ke in nečakinje, ki jih je imela za svoje. Njen objem topline ni bil nikoli premajhen za vse družinske člane. Med njih je sejala skrb in pozornost. In svoj pravi, neprisiljeni smeh, ki je bil nalezljiv. Imela je smisel za humor, ki ga je živela tudi v vsakdanjem življenju. Bila je resna, a ne resnobna; po besedah njene nečakinje ne sebe ne drugih ni jemala preveč resno. Zavedala se je skrivnosti nenehnega spreminjanja in minevanja ter bila mnenja, da je včasih treba malo potrpeti, ker so stvari, ki pridejo, lahko celo veliko boljše od prejšnjega stanja.

Bila je osebnost in avtoriteta, ki je vsakega sprejela z odprtim srcem, čeprav ga je srečala le enkrat. Tiho je sprejela tudi svojo bolezen; nikoli ni o njej veliko govorila. Imela je mnogo neprijetnih diagnoz, vendar je kljub temu ohranila optimizem, voljo do življenja in samostojnost. Svoji široki družini je bila hvaležna za vso pomoč ter podporo.

Že lansko poletje so se nekateri sprehajalci na puštalski strani Hudičeve brvi spraševali, kje je gospa, ki je tolikokrat sedela na soncu pred svojo hišo in znala mimoidočim nameniti lepo besedo. Odšla je k večnemu Bogu.

10. avgusta 2014 je sklenila svoje zemeljsko potovanje in od tedaj sveti njena luč od drugje. Vsem, ki jih je imela rada. Njenim domačim, prijateljem, nekdanjim sodelavcem in učencem. Na slednje je mislila tudi tedaj, ko je vedela, da se ji bliža zadnja ura. Njena želja je bila, da svojci in sorodniki namesto cvetja na njen grob darujejo v šolski sklad Osnovne šole Jela Janežiča.

Še ena srčna gesta plemenite gospe vedrega duha in odprtega razuma, na katero bodo ostali spoštljivi spomini.

VIRI:

Arhivski viri:

ZAL-ŠKL, ŠKL 219, OŠ Jela Janežiča Škofja Loka, t. e. 5, Šolska kronika pomožne šole v Škofji Loki, 1. 1. 1945–31. 8. 1978.

ZAL-ŠKL, ŠKL 219, OŠ Jela Janežiča Škofja Loka, t. e. 2, Spisi.

Ustni viri:

Matjaž Ovsenek, Puštal 12.

mag. Marjeta Šmid, ravnateljica Osnovne šole Jela Janežiča.

Spletna stran:

http://onthego122.blogspot.si/2014/08/01_archive.html (dostopno: 22. 10. 2015)

LITERATURA:

Matičič Hostnik, Helena: Nekaj primerov življenjskih zgodb učiteljev/učiteljic na Škofjeloškem.

V: *Šolska kronika*, letnik 41=17, št. 2, Ljubljana : Slovenski šolski muzej, 2008, str. 477.